

www.vcmstudy.ir

یادداشت
نفت و گاز

ارزیابی دلایل افزایش قیمت گاز طبیعی در انتهای سال ۲۰۲۱

تاریخ انتشار: ۳۱ شهریور ۱۴۰۰

ارزیابی دلایل افزایش قیمت گاز طبیعی در انتهای سال ۲۰۲۱

در حالی که جهان در حال بازیابی اقتصادی پس از شیوع ویروس کرونا است، روند افزایشی قیمت گاز طبیعی، اقتصاد جهان و به ویژه اقتصاد اروپا را به مخاطره انداخته است. در این یادداشت به بررسی دلایل و عوامل تغییرات قیمت گاز طبیعی در چند ماه اخیر پرداخته می‌شود.

قیمت گاز طبیعی در شش ماه اخیر شاهد جهش غیر معمول بوده است. تقاضای گاز طبیعی به طور طبیعی در ماه‌های گرم نسبتاً کم است، اما قیمت گاز طبیعی اروپا در ماه سپتامبر امسال (شهریور ۱۴۰۰) حدوداً ۵ برابر زمان مشابه در سال ۲۰۲۰ است. قیمت گاز طبیعی اروپا در ماه سپتامبر (شهریور ۱۴۰۰) رکوردهای جدیدی ثبت کرده است و به بیش از ۷۰ سنت در هر مترمکعب رسیده است. این درحالی است که بر مبنای قیمت‌های فعلی نفت خام، قیمت معادل ارزش حرارتی هر مترمکعب گاز طبیعی [۱] در حدود ۰.۴۵ دلار یا ۴۵ سنت است. به عبارت دیگر گاز طبیعی به ارزشی بیش از ارزش نفت خام معامله شده است. از سویی دیگر قیمت گاز در آمریکای شمالی نیز افزایش یافته است، اما تنها حدود یک چهارم قیمت‌هایی است که در اروپا پرداخت می‌شود. قیمت گاز طبیعی در هنری هاب در ماه سپتامبر (شهریور ۱۴۰۰) در حدود ۲۰ سنت است که تقریباً سه برابر قیمت‌های سپتامبر سال ۲۰۲۰ (شهریور ۱۳۹۹) است.

با توجه به این که بازارهای گاز از طریق LNG به هم متصل شده‌اند، لذا تغییرات قیمت در یک بازار به سایر بازارها منتقل می‌شود. از طرف دیگر باید اشاره کرد که قیمت گاز در ژاپن که بر مبنای قیمت نفت خام تعیین می‌شود، نیز افزایش یافته است. لذا می‌توان گفت که افزایش قیمت گاز، جهانی است و محدود به اروپا نیست، با این حال با شدت بیش‌تری در اروپا مشاهده می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد مجموعه‌ای از عوامل در سمت عرضه و تقاضای گاز موجب افزایش قیمت شده است. مهم‌ترین این عوامل عبارتند از:

عوامل سمت عرضه

– صادرات گاز روسیه به بازارهای اروپایی به دلیل تقاضای داخلی بالا، اختلال در تولید و جذابیت صادرات گاز مایع شده (LNG) 3 درصد کاهش یافته است. در سال ۲۰۲۱ به طور متوسط درآمد روسیه از محل صادرات LNG به آسیا ۴ سنت در هر مترمکعب بیش‌تر از صادرات گاز به اروپا بوده است. از سویی دیگر به نظر می‌رسد روسیه با محدودیت عرضه گاز به اروپا به دنبال تسریع در تکمیل خط لوله نورد استریم ۲ (Nord Stream 2) و حمایت اروپا از این اقدام است.

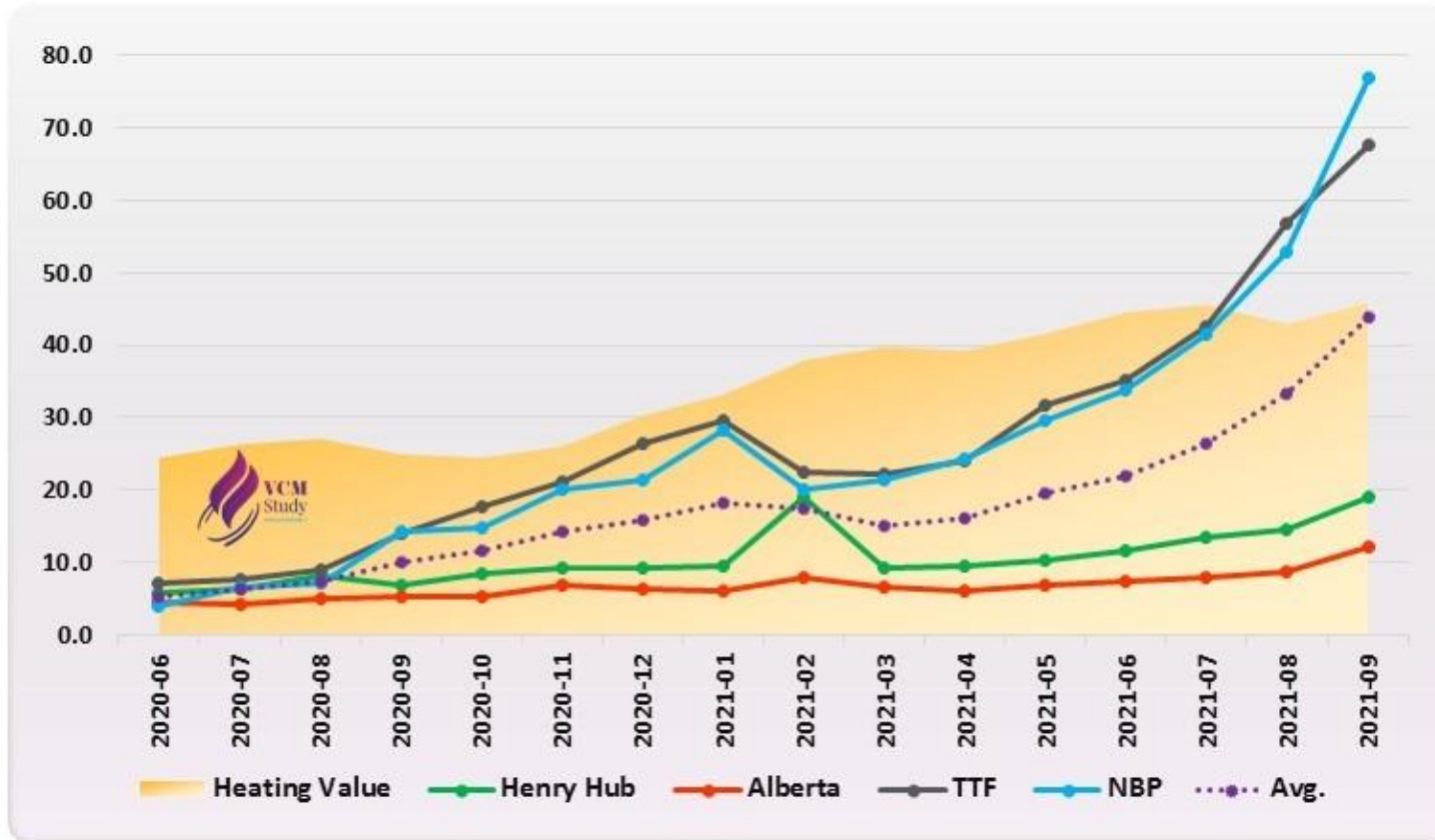
یادداشت

نفت و گاز

روند افزایشی قیمت گاز طبیعی در مهم‌ترین هاب‌های معامله گاز

واحد: سنت به ازای مترمکعب

Source: eia, Bloomberg, Reuters, AER, VCMStudy Analytics

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

ارزیابی دلایل افزایش قیمت گاز طبیعی در انتهای سال ۲۰۲۱

– کاهش تولید گاز در اروپا به دلیل افت تولید در میادین گازی از جمله کاهش مستمر تولید گاز نروژ در سه سال گذشته که از ۱۲۴ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۱۷ به کمتر از ۱۰۰ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۱ رسیده است. فروش گاز نروژ به اروپا در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال قبل از آن ۲ درصد کاهش یافته است.

عوامل سمت تقاضا

– افزایش تقاضای ناشی از کاهش محدودیت‌های اجتماعی کرونا و بهبود تدریجی فعالیت اقتصادی

– زمستان سرد و طولانی، تقاضای کلی گاز اروپا را در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ (دی، بهمن و اسفند ۱۳۹۹) به میزان ۷.۶ درصد افزایش داد. این افزایش تقاضای غیر معمول منجر به کاهش سطح ذخیره‌سازی گاز اروپا شده است. مصرف گاز در اروپا از ۲۳ میلیارد مترمکعب در ماه ژوئن (خرداد ۱۴۰۰) تا حدود ۵۵ میلیارد مترمکعب در ماه ژانویه (دی ۱۳۹۹) متغییر است و در مجموع سالانه حدود ۴۵۰ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی مصرف می‌کند. ضرورت تزریق مجدد گاز به این ذخایر در ماه‌های گرم (برای استفاده در ماه‌های سرد) منجر به افزایش تقاضای گاز طبیعی و در نتیجه افزایش قیمت گاز شده است. اگر زمستان سرد و طولانی‌ای در پیش باشد، نبود ذخیره کافی در مخازن ذخیره‌سازی گاز می‌تواند قیمت‌ها را بیشتر افزایش دهد و احتمالاً برخی از صنایع به ویژه در اروپا را مجبور به تعطیلی موقت کند.

– بسیاری از مناطق اروپایی با کاهش سرعت باد در سال جاری روبرو شده‌اند و برای تولید برق مجبور به استفاده از نیروگاه‌های گازسوز شده‌اند. با توجه به هزینه انتشار کربن برای نیروگاه‌های زغالسنگی، ترجیح تولید کنندگان برق استفاده از گاز برای تولید برق است. از سویی دیگر خشکسالی در برخی کشورها مانند برزیل و چین باعث افت تولید برق از سدها و استفاده از گاز برای تولید برق شده است. جایگزینی گاز طبیعی به جای انرژی تجدیدپذیر منجر به افزایش تقاضای گاز طبیعی شده است.

پیامدهای اقتصاد کلان افزایش قیمت گاز، به ویژه در اروپا اهمیت یافته است و دولت‌ها را مجبور به مداخله کرده است. گرچه گاز طبیعی تنها حدود یک پنجم برق اروپا را تأمین می‌کند، اما قیمت بالای گاز موجب دو برابر شدن قیمت برق شده

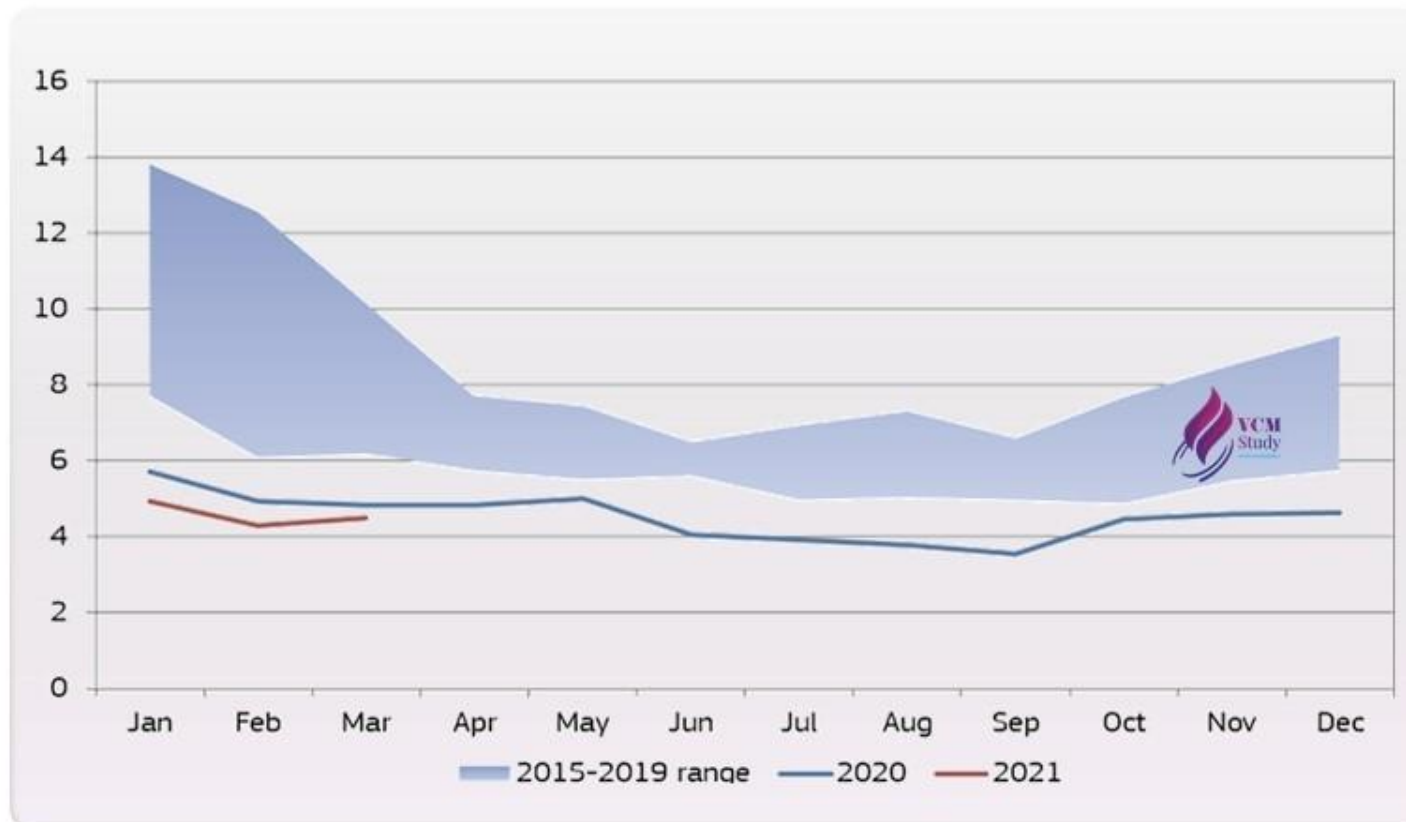
یادداشت

نفت و گاز

تاریخچه تولید ماهانه گاز طبیعی در اروپا

واحد: میلیارد مترمکعب (در ماه)

Source: Eurostat

VCMStudy.ir

یادداشت

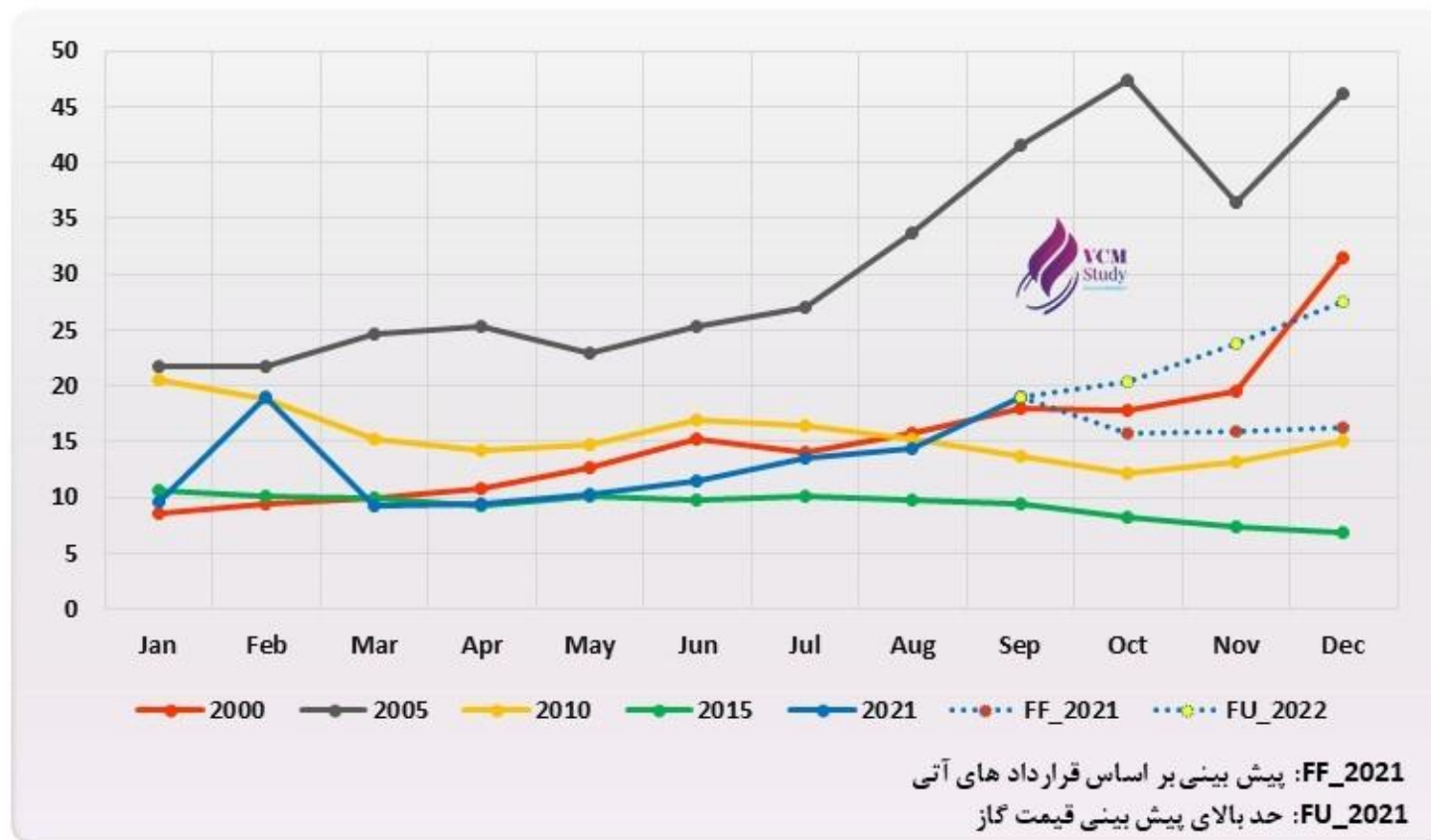
نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

روند بلندمدت تغییرات قیمت ماهانه گاز طبیعی در هنری هاب

واحد: سنت به ازای مترمکعب

FF_2021: پیش بینی بر اساس قرارداد های آتی

FU_2021: حد بالای پیش بینی قیمت گاز

Source: EIA, VCMStudy Analytics

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

روند تغییرات قیمت گاز طبیعی خوراک صنعت پتروشیمی

واحد: سنت به ازای مترمکعب

Source: VCMStudy Analytics

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

است. با افزایش قیمت گاز طبیعی و برق، مصرف‌کنندگان هزینه بیش‌تری برای خرید انرژی متحمل می‌شوند و در نهایت موجب فشار تورمی می‌شود. از سویی بسته شدن نیروگاه‌های زغالسنگی در بریتانیا و کشورهای دیگر انعطاف‌پذیری در سیستم را کاهش داده‌است.

هنری هاب در آمریکا بر خلاف بازارهای گاز در اروپا در سال‌های اخیر کم‌نوسان‌تر بوده است، زیرا از حمایت گاز شیل برخوردار است که نسبت به قیمت، نسبتاً سریع واکنش می‌دهد. با این حال افزایش قیمت گاز در اروپا و ژاپن، قیمت در آمریکا را به سمت بالا هدایت می‌کند. عملکرد هنری هاب نشان می‌دهد این هاب توانسته است بازار موفق‌تری برای گاز طبیعی باشد.

[۱] روش کشف قیمت گاز طبیعی با واحد دلار بر میلیون BTU از حاصل ضرب قیمت نفت بر اساس دلار بر بشکه در ضریب ۰.۱۷۲ محاسبه می‌شود. هر یک میلیون BTU نیز برابر ارزش حرارتی ۲۸ متر مکعب گاز طبیعی می‌باشد.

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که با توجه به تداوم تقاضای ذخیره‌سازی گاز در اروپا و بازنگری نهاد تنظیم‌گر انگلیس در دامنه نوسان قیمت، قیمت‌های بالای گاز همچنان در ماه‌های آتی تداوم خواهد داشت. با توجه به سیاست‌های اروپا در توسعه انرژی تجدیدپذیر و مالیات بر کربن به نظر می‌رسد در بلند مدت نیز شاهد نوسان قیمت در بازارهای گاز در اروپا باشیم. در صورتی که افت تولید میدان‌های گازی، سهم واردات گاز به بازارهای اروپایی به بیش از ۶۰ درصد می‌رسد و این موضوع می‌تواند بر نوسانات قیمت گاز در اروپا بیافزاید. در صورت تداوم نوسانات در بازارهای اروپایی پیشنهاد می‌شود فرمول قیمت‌گذاری خوراک اصلاح شود و در بازارهای عمده فروشی گاز طبیعی مورد اشاره در ابلاغیه وزیر نفت درباره «خوراک گاز طبیعی واحدهای پتروشیمی» بازنگری شود. چرا که با توجه به ابلاغیه وزارت نفت در سال ۱۳۹۳ مبنی بر تعیین فرمول قیمت‌گذاری گاز طبیعی خوراک صنعت پتروشیمی، یکی از متغیرهای اثرگذار بر قیمت گاز طبیعی خوراک پتروشیمی‌ها، مبتنی بر چهار هاب آلبرتا کانادا، هنری هاب آمریکا، NBP انگلیس و TTF هلند است.

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید
VCMStudy@gmail.com